

Sivistyslautakunta

Aika 21.10.2025 klo 16:00 -

Paikka Kunnanvirasto, henkilöstöravintola ja teams

Käsiteltävät asiat

Asia	Otsikko	Sivu
38	Ajankohtaiset asiat	3
39	Ilmoitusasiat	4
40	Sivistyspalveluiden kehittäminen huomioiden toimintaympäristön muutokset	5
41	Kuntalaisaloitteeseen vastaaminen: Vihdissä tulee laajentaa Harrastamisen Suomen mallin toiminta ammattikouluihin ja lukioon, mukaan lukien taide ja kulttuuri	9
42	Vastaus valtuustoaloitteeseen, Alle 3-vuotiaiden lasten kotihoidon tuen kuntalisä Vihtiin	12

Osallistujat

Läsnä	Nimi	Tehtävä
	Seppälä Heidi	puheenjohtaja
	Rauanmaa Katriina	varapuheenjohtaja
	Haukkamäki Vilja	jäsen
	Hurme-Rintala Teea	jäsen
	Kairajärvi Joonas	jäsen
	Lehikoinen Anita	jäsen
	Lindfors Petteri	jäsen
	Mali Satu	jäsen
	Olin Henrik	jäsen
	Salin Tomi	jäsen
	Siltala Kai	jäsen
	Tiirikainen Susanna	jäsen
	Waara Matti	jäsen
	Dimitriou Andreas	nuorisovaltuuston edustaja
	Haakana Joona	nuorisovaltuuston edustaja
	Hiila Eeva	kunnanhallituksen edustaja
	Roms Jussi	kunnanhallituksen edustaja
	Kirsi Hyvämäki	opetuspäällikkö
	Mari Haapanen	sivistys- ja hyvinvointijohtaja
	Taina Vainio	varhaiskasvatuspäällikkö
	Katriina Toikka	pöytäkirjanpitäjä
	Laesterä Eero	asiantuntija
	Oksanen Raila	asiantuntija
	Anna Väre	hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asiantuntija

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todetaan.

Pöytäkirjan tarkastajat	Teea Hurme-Rintala	Joonas Kairajärvi
Tarkastus suoritetaan	24.10.2025	
Puheenjohtaja	Heidi Seppälä	
Pöytäkirjanpitäjä	Katriina Toikka	

Sivistyslautakunta

21.10.2025

38

Ajankohtaiset asiat

Sivistyslautakunta 21.10.2025

Sivistys- ja hyvinvointijohtaja, varhaiskasvatuspäällikkö ja opetuspäällikkö esittävät kokouksessa katsauksen ajankohtaisista asioista.

Ehdotus

Sivistyslautakunta merkitsee ajankohtaiset asiat tiedoksi.

Päätös

Sivistyslautakunta

21.10.2025

39**Ilmoitusasiat**

Sivistyslautakunta 21.10.2025

- 1) Sivistyslautakunnan otto-oikeudelliset viranhaltijapäätökset:
https://vihti.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=official_frames
- 2) Erilliskuljetusten DPS
Vihdin kunnan koulukuljetusten erilliskuljetuksiin on perustettu dynaaminen hankintajärjestelmä (DPS) 1.8.2025 alkaen. Erilliskuljetuksilla tarkoitetaan koulukuljetuksia, jotka poikkeavat kunnan säännöllisistä reittikuljetuksista. Tyypillisiä erilliskuljetuksia ovat esimerkiksi poikkeavat koulukuljetukset sairaalakouluun, tapaturmakuljetukset tai koulukuljetukset, joissa oppilaan terveydentila edellyttää erityisiä tarpeita kuljetukselle. Jatkossa erilliskuljetusten hankinnat kilpailutetaan kunnan oman DPS:n kautta. DPS on voimassa 31.7.2030 asti. DPS-järjestelmään liikennöitsijät voivat hakeutua mukaan koko sen voimassaoloajan. Uuden DPS-järjestelmän käyttöönotolla kunta pyrkii varmistamaan kuljetusten saatavuuden, yhtenäistämään tarjoajille asetettavia soveltuvuusvaatimuksia sekä kehittämään kunnan hankintatoimea.

Esittelijä

Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Mari Haapanen

Ehdotus

Sivistyslautakunta merkitsee ilmoitusasiat tiedoksi ja päättää, ettei ota käsiteltäväkseen niistä ilmeneviä otto-oikeuden alaisia asioita kuntalain 92 §:n nojalla

Päätös

Oheismateriaali

Erilliskuljetusten DPS 2025 alkaen_sivke tiedoksianto_8.10.25
Osallistumispyyntö 555648 Erilliskuljetusten (koulukuljetukset) DPS
Vihdin kunta_Liite1

Kunnanhallitus	§ 199	18.08.2025
Sivistyslautakunta	§ 33	02.09.2025
Sivistyslautakunta		21.10.2025

40**Sivistyspalveluiden kehittäminen huomioiden toimintaympäristön muutokset**

Kunnanhallitus 18.08.2025 § 199

Osana kunnanjohtajan vuotuisia kehityskeskusteluja kunnanhallituksen puheenjohtajisto on asettanut yhdeksi kunnanjohtajan vuoden 2025 tavoitteeksi sivistyspalveluiden kehittämisen huomioiden toimintaympäristön muutokset (KH 3.3.2025 § 63).

Vihdissä tulevana vuosina sivistyspalveluiden järjestämiseen vaikuttavat merkittäväällä tavalla lakimuutokset, kuten oppimisen tuen lakimuutos, mahdolliset valtion esittämät leikkaukset sekä yleinen lasten määrän kehitys. Lasten määrän osalta esimerkiksi vuonna 2024 lapsia syntyi Vihtiin 195 kappaletta ja syntyneiden lasten määrä alitti ensimmäistä kertaa 1990-luvulta lähtien tarkasteltuna 200 syntyneen lapsen rajan. Syntyneiden lasten määrä on hiljalleen vähentynyt vuoden 2010 jälkeen, jolloin lapsia syntyi Vihtiin vielä 401. Perusopetuksessakin lasten määrä on vähentynyt. Esimerkiksi Tilastokeskuksen tietojen mukaan 7-15-vuotiaita oli Vihdissä vuonna 2020 yhteensä 3 689. Tänä vuonna Tilastokeskuksen tietojen mukaan 7-15-vuotiaita on 3 182 ja määrän ennustetaan vähenevän tulevana vuosina. Vuonna 2030 Tilastokeskus ennustaa 7-15-vuotiaiden määrän putoavan 2 635 lapseen ja vuonna 2035 edelleen 2 455 lapseen.

Sivistyspalveluiden kehittämisen tueksi kunta on kilpailuttanut toimijaa, joka laatii ehdotuksen kunnalle väestönkehitykseen pohjautuvasta palvelutarkastelusta sivistyspalveluissa. Selvityksessä huomioidaan väestökehityksen lisäksi muun muassa varhaiskasvatuksen ja opetuksen opinpolut, eri järjestämismuodot, olemassa olevat kiinteistöt ja niiden kunto, oppilaaksiottoalueet sekä pitkän aikavälin henkilöstösuunnittelu. Selvityksen ulkopuolelle on rajattu toisen asteen koulutus. Kilpailutuksen myötä toimijaksi valikoitui FCG Finnish Consulting Group Oy.

Sivistyspalvelut ovat Vihdin kunnan suurin palvelukeskus ja tehtävillä kehittämislinjauksilla on vaikutuksia kuntalaispalveluihin, henkilöstöön sekä kuntatalouteen. Selvitystyöhön on mahdollista asettaa erillinen poliittinen seurantaryhmä työlle, jolle raportoidaan tarkemmin työn etenemisestä. Viranhaltijoista selvitystyöhön osallistuvat kunnanjohtajan lisäksi sivistys- ja hyvinvointijohtaja, opetuspäällikkö, varhaiskasvatuspäällikkö sekä talousjohtaja. Seurantaryhmässä käytävien keskustelujen on tarkoitus tukea myös yhteisen tilannekuvan

Kunnanhallitus	§ 199	18.08.2025
Sivistyslautakunta	§ 33	02.09.2025
Sivistyslautakunta		21.10.2025

muodostumista sivistyspalveluiden kehittämiseksi. FCG Finnish Consulting Group Oy:n selvitystyön on tarkoitus valmistua loppusyksystä 2025.

Valmistelija Erkki Eerola etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p.044 467 5231

Esittelijä Kunnanjohtaja Erkki Eerola

Ehdotus Kunnanhallitus nimeää seurantaryhmän sivistyspalveluiden kehittämistä ohjaavan työn tueksi.

Käsittely Keskustelun aikana Tapio Karjalainen teki Jussi Romsin ja Pasi Saarion kannattamana muutetun päätösesityksen niin, että kunnanhallitus ei nimeää seurantaryhmää, vaan kehittämistä ohjaavan työn tukeminen toteutetaan sivistyslautakunnan toimesta.

Kunnanhallitus hyväksyi muutetun päätösesityksen yksimielisesti.

Päätös Kunnanhallitus päätti yksimielisesti, että kunnanhallitus ei nimeää seurantaryhmää, vaan kehittämistä ohjaavan työn tukeminen toteutetaan sivistyslautakunnan toimesta.

Tiedoksi

Sivistyslautakunta 02.09.2025 § 33

Sivistyspalveluiden kehittämistä tukemaan kilpailutettu FCG Finnish Consulting Group Oy:n Eero Laesterä ja Raila Oksanen ovat valmistelleet kehittämistä tukevaa selvitystyötä. Selvitystyön pohjaksi on toimitettu varhaiskasvatuksen, opetuksen sekä tilahallinnon toimesta tarvittavia taustatietoja.

Hallituksen § 199 mukaisesti sivistyslautakunta nimettiin kehittämistä ohjaavaksi ja tukevaksi tahoksi, jolle raportoidaan tarkemmin työn etenemisestä.

Eero Laesterä (FCG Finnish Consulting Group Oy) tulee esittelemään selvitystyön tilannekatsausta lautakunnalle.

Valmistelija Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Mari Haapanen

Esittelijä Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Mari Haapanen

Kunnanhallitus	§ 199	18.08.2025
Sivistyslautakunta	§ 33	02.09.2025
Sivistyslautakunta		21.10.2025

Ehdotus Sivistyslautakunta merkitsee tiedokseen sivistyspalveluiden kehittämistä tukemaan kilpailutetun FCG Finnish Consulting Group Oy:n Eero Laesterän antaman tilannekatsauksen.

Käsittely FCG:n Eero Laesterä saapui kokoukseen klo 17.56 esittelemään tilannekatsausta, ja poistui kokouksesta klo 19.18 ennen sivistyslautakunnan päätöksentekoa.
Tämä § 33 käsiteltiin § 20, jonka käsittely keskeytettiin ja jatkettiin § 33 käsittelyn jälkeen, välissä pykälänumerointia muuttamatta.

Päätös Sivistyslautakunta merkitsi tiedokseen sivistyspalveluiden kehittämistä tukemaan kilpailutetun FCG Finnish Consulting Group Oy:n Eero Laesterän antaman tilannekatsauksen.

Sivistyslautakunta 21.10.2025
339/00.01.03/2025

Sivistyspalveluiden kehittämistä tukemaan kilpailutettu FCG Finnish Consulting Group Oy:n Eero Laesterä ja Raila Oksanen ovat valmistelleet kehittämistä tukevaa selvitystyötä. Selvitystyön pohjaksi on toimitettu varhaiskasvatuksen, opetuksen sekä tilahallinnon toimesta tarvittavia taustatietoja.

Hallituksen § 199 mukaisesti sivistyslautakunta nimettiin kehittämistä ohjaavaksi ja tukevaksi tahoksi, jolle raportoidaan tarkemmin työn etenemisestä.

Eero Laesterä (FCG Finnish Consulting Group Oy) on esitellyt aineistoa sivistyslautakunnalle 2.9. 2025 ja saanut esitellessä lautakunnalta ohajusta sekä linjaavia kysymyksiä.

Eero Laesterä ja Raila Oksanen (FCG Finnish Consulting Group Oy) tulevat esittelemään selvitystyön tilannekatsausta lautakunnalle 21.10.2025 kokoukseen.

Valmistelija Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Mari Haapanen etunimi.sukunimi(at)vihti.fi 050 5373340
Opetuspäällikkö Kirsi Hyvämäki etunimi.sukunimi(at)vihti.fi 044 4675239
Varhaiskasvatuspäällikkö Taina Vainio etunimi.sukunimi(at)vihti.fi 044 467 5275
Tekninen johtaja Ville Könönen etunimi.sukunimi(at)vihti.fi 044 0421347

Kunnanhallitus	§ 199	18.08.2025
Sivistyslautakunta	§ 33	02.09.2025
Sivistyslautakunta		21.10.2025

Esittelijä Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Mari Haapanen

Ehdotus Sivistyslautakunta merkitsee tiedokseen sivistyspalveluiden kehittämistä tukemaan kilpailutetun FCG Finnish Consulting Group Oy:n Eero Laesterän ja Raila Oksasen antaman tilannekatsauksen.

Päätös

Tiedoksi
Liitteet

Liite 1 FCG raporttiluonnos Vihdin palveluverkko 10102025 (1) (2)

Sivistyslautakunta

21.10.2025

41**Kuntalaisaloitteeseen vastaaminen: Vihdissä tulee laajentaa Harrastamisen Suomen mallin toiminta ammattikouluihin ja lukioon, mukaan lukien taide ja kulttuuri**

Sivistyslautakunta 21.10.2025

239/00.01.05/2025

Vihdin kunta kiittää Katja Rantalaa Harrastamisen Suomen mallin laajentamista toiselle asteelle koskevasta kuntalaisaloitteesta (239/00.01.05/2025). Rantala ehdottaa aloitteessaan, että Harrastamisen Suomen malli tulee ottaa testaukseen Vihdissä peruskoulun lisäksi myös lukiossa ja ammattikoulussa. Lisäksi hän ehdottaa, että taide- ja kulttuurivierailuja koulupäivän yhteydessä tulisi mahdollistaa nuorille.

Harrastamisen Suomen mallin tavoitteena on mahdollistaa jokaiselle lapselle ja nuorelle maksuton harrastus koulupäivän yhteydessä. Aluehallintovirasto myöntää Harrastamisen Suomen mallin rahoituksen. Mallissa on keskeistä lasten ja nuorten harrastustoiveiden selvittäminen, koulun ja harrastustoimijoiden välinen yhteistyö. Lisäksi keskeistä on edistää olemassa olevia käytäntöjä ja toimintatapoja. Vihti on ollut mukana mallin kehittämistyössä alusta lähtien. Ensimmäiset Hobby Hour -harrastustunnit järjestettiin jo keväällä 2021 Vihdin peruskoulujen oppilaille. Rahoitus on rajattu peruskoulun oppilaiden harrastusryhmien järjestämiseen.

Opetus- ja kulttuuriministeriö avasi 21.3.2025 kaksiosaisen avustushaun, joka päättyi 6.6.2025. Rahoituksella oli tarkoituksena tukea hankkeita, joissa pilotoidaan Harrastamisen Suomen mallia lukioissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa. Rahoitushaun toisessa osassa tuetaan hankkeita, joissa koululaisille ja opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus taide- ja kulttuurivierailuihin osana koulu- ja opiskelupäivää.

Luksia lähti hakemaan rahoitusta yhdessä Helsingin kaupungin ja Careerian kanssa. Harrastamisen Uusimaa -hanke kehittää ja pilotoi maksutonta, saavutettavaa ja opiskelijoiden toiveista nousevaa harrastustoimintaa opiskelupäivän yhteyteen ammatillisissa oppilaitoksissa ja lukioissa muutamassa Uudenmaan kunnassa. Harrastukset kattavat taiteen, liikunnan, kulttuurin ja muun mielekkään vapaa-ajan tekemisen. Hankkeessa kehitettävä malli on maksuton ja saavutettava, ja se voi olla mahdollista opinnollistaa osaksi ammatillisen koulutuksen tutkinnon osia tai ammattiosaajan työkykypassia.

Vihdin kunnassa tehtiin päätös viime keväänä, ettei rahoitusta lähdetä hakemaan. Syynä tähän oli rahoituksen ehdot; hanke olisi edellyttänyt laajaa alueellista yhteistyötä ja suurta omarahoitusosuutta. Muista Länsi-Uudenmaan lähikunnista ei myöskään rahoitusta haettu, jonka takia

Vihtikin jätti hakematta rahoitusta. Hakuajan puitteissa ei löytynyt riittävästi kiinnostuneita kuntia, joiden yhteistyönä avustusta olisi voinut lähteä hakemaan.

Lukiolaisille on jonkin verran tarjolla tällä hetkellä vapaa-ajan toimintaa koulupäivän yhteydessä. Vihdin kunta mahdollistaa uimahallin ja kuntosalin käytön lukiolaisille koulupäivän jälkeen tiettyinä aikoina. Lisäksi Vihdin lukion opiskelijakunnan hallitus on tarjonnut loppukeväästä 2025 ja nyt tänä syksynä Vilun opiskelijoille mahdollisuuden mennä pelaamaan padelia siten, että opiskelijalla on pieni omavastuu ja opiskelijakunta maksaa jäljelle jäävän summan.

Vihdin kunnan kirjasto- ja kulttuuripalvelut järjestävät aktiivisesti nuorille suunnattuja maksuttomia tapahtumia ja toimintoja. Kulttuuritapahtumia järjestetään mm. kirjaston ja kulttuurikeskus Kultsan tiloissa sekä ulkoilmatapahtumina. Kirjasto, museo ja Galleria Pictor tarjoavat opastuksia ja ohjauksia tiloihinsa ja näyttelyihinsä toisen asteen opiskelijaryhmille. Kirjasto järjestää suunnitelmallisesti lukemisen edistämiseen pyrkivää toimintaa toisen asteen opiskelijoille, esimerkiksi kirjavinkkauksien ja lukupiirin vetämisen muodossa.

Aiemmin mainittujen lisäksi kunnassa otetaan syksyn 2025 aikana käyttöön Kaikukortti, joka mahdollistaa Kaikukorttiverkostossa olevien kohteiden palvelun käytön Vihdissä sekä muualla Suomessa. Kaikukortti on suunnattu 16 vuotta täyttäneille, haastavassa taloudellisessa tilanteessa oleville kuntalaisille. Kaikukorttia myöntävät verkostossa olevat jakajatahot, jotka löytyvät osoitteesta www.vihti.fi/kaikukortti.

Valmistelija

Anna Väre, etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 040 185 6422
Pauliina Saarinen-den Hollander, etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 0440421183
Kirsi Hyvämäki, etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 0444675239

Esittelijä

Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Mari Haapanen

Ehdotus

Sivistyslautakunta päättää:

1. Aloite katsotaan loppuun käsitellyksi, sillä rahoitushaku on päättynyt 6.6.2025.

Päätös**Tiedoksi****Oheismateriaali**

Kuntalaisaloite: Vihdissä tulee laajentaa Harrastamisen Suomen mallin toiminta toisella asteelle

Sivistyslautakunta

§ 25

02.09.2025

Sivistyslautakunta

21.10.2025

42**Vastaus valtuustoaloitteeseen, Alle 3-vuotiaiden lasten kotihoidon tuen kuntalisä Vihtiin**

Sivistyslautakunta 02.09.2025 § 25

Kristillisdemokraattien valtuustoaloitteessa esitetään kotihoidontuen kuntalisän käyttöönottoa Vihdissä määräaikaisena kokeiluna. Ehdotettu kuntalisä olisi 200 €/kk alle 3-vuotiaasta lapsesta ja 50–70 €/kk sisaruslisänä. Kuntalisän kohderyhmänä olisivat perheet, jotka saavat Kelan kotihoidontukea ja hoitavat kaikki alle 3-vuotiaat lapsensa kotona.

Aloitteessa esitetyt tavoitteet liittyvät kunnan lapsiystävällisen imagon vahvistamiseen, perheiden valinnanvapauden tukemiseen, varhaiskasvatuksen paineen keventämiseen sekä muuttovoiman lisäämiseen.

Vastaus aloitteeseen

Taustatietoa kotihoidon tukimuodoista:

Kelan kotihoidontuki on perhe-etuus, jota maksetaan vanhemmalle tai huoltajalle, joka hoitaa alle 3-vuotiaasta lasta kotona. Tuki koostuu lakisääteisestä hoitorahasta sekä tulojen mukaan määräytyvästä hoitolisästä (joissakin kunnissa myös kuntalisästä). Kotihoidon tuki on kokonaisuudessaan kunnan kustantamaa tukea perheille, vaikka tuki maksetaankin Kelan toimesta.

Hoitoraha on vuonna 2025 yhdestä alle 3-vuotiaasta lapsesta 377,68 euroa/kk ja muista alle 3-vuotiaista lapsista 113,07 euroa/kk sekä yli 3-vuotiaista, alle kouluikäisistä lapsista 72,66 euroa/kk kustakin. Hoitolisä on enintään 202,12 euroa/kk ja sitä maksetaan vain yhdestä lapsesta. Hoitolisään vaikuttavat perheen koko ja bruttotulot. Hoitolisää maksetaan pääsääntöisesti perheille, joiden tulot ovat selvästi suomalaisten mediaanituloa pienemmät. Kuntalisällä tarkoitetaan Kelan kotihoidontuen päälle, kunnan määrittelemillä ehdoilla, maksettavaa erillistä vapaaehtoista lisää.

Kuntaliiton vuonna 2024 julkaiseman selvityksen mukaan Manner-Suomen kunnista yhteensä 64 kuntaa (kyselyyn vastanneet kunnat n= 251) on maksanut lasten kotihoidontuen kuntalisää. Joissakin kunnissa kuntalisää on maksettu alle kolmevuotiaista lapsista ja osassa kuntia vain alle yksi- tai kaksivuotiaiden lasten hoidosta. Suurimmassa osassa Manner-Suomen kuntia kuntalisää ei ole maksettu lainkaan. Yleinen trendi osoittaa kuitenkin jonkin verran kuntalisän käyttöönoton lisääntymistä. Yhtenä selittävänä tekijänä Kuntaliitossa on pidetty sitä, että varhaiskasvatukseen

Sivistyslautakunta

§ 25

02.09.2025

Sivistyslautakunta

21.10.2025

tuodaan aikaisempaa enemmän alle vuoden ikäisiä lapsia hoitoon. Lisän avulla osa kunnista on pyrkinyt hillitsemään varhaiskasvatuspalveluiden kysyntää ja purkamaan syntyneitä jonoja. Joissakin kunnissa kuntalisää on hyödynnetty strategisena keinona houkutella lapsiperheitä kuntaan lasten määrän vähentyessä.

Kuntalisän suuruus on ollut sitä maksavissa kunnissa keskimäärin 189 euroa alle 3-vuotiaasta lapsesta vaihteluvälin ollessa 50-400 euroa/lapsi. Lisän maksaminen on ollut yleisempää pienissä alle 5000 asukkaan kunnissa (30,5%) ja vähiten yleistä 50 000-100 000 asukkaan kunnissa (12,5%). 10 000-20 000 asukkaan kunnista 20% ja 20 000-50 000 asukkaan kunnista 29% vastanneista maksoi kotihoidontuen kuntalisää kyselyn toteuttamishetkellä keväällä 2024. Kuntalisän ehdot ja summat vaihtelevat kunnittain. Joissain kunnissa kuntalisä maksetaan automaattisesti Kelan kautta, toisissa se vaatii erillisen hakemuksen.

Kuntalisää maksavista kunnista 54 kuntaa (79 %) on asettanut erityisiä ehtoja lisän maksamiselle. Kunnista 49% on edellyttänyt, että vanhemman tulee itse hoitaa lasta, ja lisäksi 40% kunnista on edellyttänyt, että perheen kaikki lapset hoidetaan kotona.

Lähialueen kunnista kuntalisää ovat maksaneet vuonna 2024 Espoo, Helsinki, Kauniainen, Kerava, Loppi, Nurmijärvi ja Tuusula.

Kunta	euroa / alle 1-vuotias	euroa / alle 2-vuotias	euroa / alle 3-vuotias
Espoo	160	160	
Helsinki	264		
Kauniainen	220	200	
Kerava	100	100	
Loppi			200
Nurmijärvi		200	
Tuusula	150	150	

Vaikutusten arviointi:

Kuntaliiton selvityksen mukaan kuntalisän vaikutusten arviointi varhaiskasvatuspalvelun kysyntään on osoittautunut haasteelliseksi. Monissa kunnissa järjestetään avoimia varhaiskasvatuspalveluja, joihin osallistuminen ei poista oikeutta kotihoidontuen saamiseen. Lähes puolet kuntalisää maksavista kunnista arvioi, ettei kuntalisän maksamisella ole ollut vaikutusta varhaiskasvatuspalvelujen kysyntään, vaan eniten sillä on ollut vaikutusta lapsen aloittamisajankohtaan varhaiskasvatuksessa.

Nykyisen perhevapaajärjestelmän mukaisia vanhempainrahopäiviä on mahdollista käyttää siihen saakka, kunnes lapsi täyttää kaksi vuotta, joka antaa perheille myös aikaisempaa paremmat edellytykset tehdä joustavia järjestelyitä lapsen hoidon toteuttamiseksi.

Sivistyslautakunta

§ 25

02.09.2025

Sivistyslautakunta

21.10.2025

Suomessa varhaiskasvatukseen osallistuminen on kansainvälisesti vertaillen alhaista, erityisesti verrattuna muihin Pohjoismaihin. 3–5-vuotiaiden osallistumisaste on noin 82 %, mikä jää alle OECD:n keskiarvon (88 %) ja selvästi jälkeen muista Pohjoismaista (94–98 %). Alle 3-vuotiaiden osallistumisaste on Suomessa noin 42 %, mikä on hieman yli OECD:n keskiarvon (26 %), mutta jää EU:n tavoitetasosta (45 % vuoteen 2030 mennessä). Tutkimusten mukaan osallistumista rajoittavat esimerkiksi kotihoidontuen rakenteet, jotka kannustavat lapsen hoitoon kotona. Suomen hallituksen pitkän linjan tavoitteisiin on kuulunut varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nostaminen, työllisyyden parantaminen ja perheiden arjen tukeminen. Näiden tavoitteiden edistämiseksi hallitus on valmistellut ja toteuttanut esityksiä, joiden mukaan varhaiskasvatusmaksuja alennetaan erityisesti pieni- ja keskituloisilta perheiltä.

Tutkimusten mukaan (esim. Kela ja THL) kotihoidon tuen käyttö jakautuu epätasaisesti eri väestöryhmien kesken, mikä nostaa esille tasa-arvokysymyksiä. Pitkiä tukijaksoja käyttävät erityisesti pienituloiset, matalasti koulutetut ja epävakaassa työmarkkina-asemassa olevat äidit. Maahanmuuttajatausta ja yksinhuoltajuus ennustavat pidempää kotihoidon tuen käyttöä. Lyhyempiä tukijaksoja suosivat korkeasti koulutetut, vakituksessa työssä olevat, suurempituloiset äidit. Tutkimusten mukaan tukien korottaminen vähentää erityisesti äitien osallistumista työmarkkinoille, ja he jäävät useimmiten pysyvästi jälkeen palkkakehityksessä. Perhevapaaudistus (1.8.2022) on sittemmin hiukan tasoittanut sukupuolten välistä eroa vanhempainvapaan käytössä.

Vihdin tilanne:

Alla olevasta tilasto osoittaa, että Vihdissä on hyvin vähän alle 1 -vuotiaita lapsia kunnallisen varhaiskasvatuksen piirissä ja 1-3 -vuotiaita yhteensä 276.

VIHDIN KUNTA
VARHAISKASVATUS
ASEMANTIE 30
03100 NUMMELA

KUNTAKOHTAINEN YHTEENVETO

4.8.2025

31.08.2025/ 0 - 1, 1 - 3/ yhteenveto

Hoitopaikka	Kokopäivä	Osapäivä	Esiopetus	Yhteensä
Päiväkotiyhteensä	261	13	0	274
0 - 1 vuotiaat	3	0	0	3
1 - 3 vuotiaat	258	13	0	271
Perhepäivähoito yhteensä	5	0	0	5
0 - 1 vuotiaat	0	0	0	0
1 - 3 vuotiaat	5	0	0	5
Kaikki yhteensä	266	13	0	279
0 - 1 vuotiaat	3	0	0	3
1 - 3 vuotiaat	263	13	0	276

Sivistyslautakunta

§ 25

02.09.2025

Sivistyslautakunta

21.10.2025

Vihdissä varhaiskasvatuksessa on yhteensä noin 1300 lasta (kunnallinen ja yksityinen). Alle 3-vuotiaiden osalta osallistumisaste on ollut viime vuosina noususuhdanteinen, ollen tällä hetkellä noin 55%.

Kelan kotihoidontukeen oikeutettuja lapsia on Vihdissä arviolta noin 495. Heinäkuun 2025 tilaston perusteella tukea on maksettu 279:lle. Mikäli kuntalisää maksettaisiin kyseiselle määrälle 200 euroa kuukaudessa, olisivat kunnalle koituvat lisäkustannukset vuodessa 669 600 euroa. Mahdollinen kuntalisä vaatisi siten erillistä rahoitusta, ja se vaikuttaisi myös muiden palveluiden resursointiin.

Kotihoidon tuen kuntalisän toteutuksessa tulisi huomioida sekä taloudelliset että toiminnalliset näkökulmat, kuten:

1. Tuen riittävyys ja kilpailukyky

Kuntalisän suuruuden tulisi olla sellainen, että se muodostaisi perheille aidon vaihtoehdon varhaiskasvatuspaikan käytölle. Kuntalisän tulisi olla kustannustehokas mutta samalla houkutteleva perheille.

2. Ennakoitavuus ja kesto

Tuen tulisi olla riittävän pitkäkestoinen ja ennakoitava (esim. valtuustokauden mittainen), jotta perheet voisivat tehdä suunnitelmia pidemmällä aikavälillä. Lyhytaikainen tai epävarma tuki ei todennäköisesti vaikuttaisi perheiden päätöksiin merkittävästi.

3. Vaikutukset palvelutarpeeseen

Kuntalisä saattaisi vähentää varhaiskasvatuspaikkojen kysyntää ja tuoda mahdollisia säästöjä kunnalle. Samalla kotihoidon tuen ja kuntalisän kustannukset kuitenkin kasvaisivat, kunta menettäisi varhaiskasvatusmaksutuottoja ja verotuloja toisen vanhemman jäädessä kotiin, joten mahdollisia säästövaikutuksia on vaikea ennakoida.

4. Kohdentaminen ja selkeät ehdot

Tuen ehtojen tulisi olla selkeät ja helposti ymmärrettävät, jotta perheet voivat arvioida tukikelpoisuuttaan (esim. ikärajat, sisarkorotukset, tuen aikarajat ja sisaruksen osallistumismahdollisuus varhaiskasvatukseen).

5. Hallinnolliset vaikutukset

Mikäli kuntalisä hoidettaisiin kunnan omana toimintana, lisäisi se hallinnollista kuormitusta ja vaatisi lisäresursseja asiakaspalveluun, päätöksentekoon ja maksatusprosessiin.

6. Vaikutusten arviointi

Kuntalisän käyttöönotosta tulisi tehdä ennalta vaikutusten arviointi: kuinka moni perhe voisi siirtyä kotihoitoon, mitä kustannuksia syntyisi ja miten tämä vaikuttaisi varhaiskasvatuksen henkilöstöresursseihin.

7. Strateginen ja taloudellinen harkinta.

Kunnan taloudellinen tilanne, strategiset painopisteet sekä väestörakenne vaikuttavat arvioon siitä, olisiko kuntalisän maksaminen tarkoituksenmukaista ja oikealla tavalla vaikuttavaa. Kuntaliiton selvitysten

Sivistyslautakunta

§ 25

02.09.2025

Sivistyslautakunta

21.10.2025

mukaan perheiden käyttäytymistä on vaikea ennakoida, mikä korostaa kokeilujen ja seurantatiedon merkitystä päätöksenteossa.

Vihdin kunta pystyy nykyisillä resursseillaan vastaamaan hyvin varhaiskasvatuspalvelujen tarpeeseen, eikä väestöennusteiden perusteella ole odotettavissa painetta varhaiskasvatuspaikkojen lisäämiselle. Kuntalisä voi tukea lapsiystävällisen kuntaimagon vahvistamista sekä edistää perheiden mahdollisuuksia valita lapsen hoitomuoto omien arvojen ja elämäntilanteen mukaisesti. Kuntalisän maksamisella ei kuitenkaan ole todettu olevan merkittävää vaikutusta lapsiperheiden asuinpaikan valintaan. Lisäksi on epävarmaa, tulisiko kuntalisä kohdentumaan lasten kannalta toivotulla tavalla. Varhaiskasvatuksella on tutkitusti merkittävä rooli hyvinvointi- ja oppimiseröjen tasaamisessa sekä alueellisen eriarvoistumiskehityksen ehkäisyssä. Varhainen osallistuminen varhaiskasvatuspalveluihin tukee erityisesti niitä lapsia, joilla on suurempi tuen tarve ja riski syrjäytyä yhteiskunnassa. Aiemmat tutkimukset antavat viitteitä siitä, että kuntalisän vaikutukset eivät kohdentuisi tästä näkökulmasta toivotulla tavalla.

Kuntalisän mahdollinen käyttöönotto edellyttäisi laajempaa arviointia ja keskustelua osana kunnan strategista suunnittelua. Samalla tulisi tarkemmin määritellä tavoitteet, arvioida kohderyhmän tarpeet, vaikutukset kunnan muihin palveluihin ja talouteen, mahdolliset rahoituslähteet sekä pitkän aikavälin seuraukset lapsille ja perheille.

Valmistelija

Taina Vainio etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 0444675275
Hanna Arvilommi etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 0440421563

Esittelijä

Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Mari Haapanen

Ehdotus

Sivistyslautakunta päättää ja esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy vastauksena valtuustoaloitteeseen seuraavaa ja toteaa aloitteen loppuunkäsittelyksi: Kotihoidon tuen kuntalisän sijaan turvataan ensisijaisesti kunnan lakisääteisen varhaiskasvatuksen sekä avoimen päiväkodin toiminnan taloudelliset resurssit, palvelujen saatavuus ja toiminnan laatu uusien lapsiperheiden houkuttelemiseksi kuntaan.

Käsittely

Päivi Åhlgren teki Susanna Tiirikaisen kannattamana ehdotuksen asian palauttamisesta valmisteluun. Puheenjohtaja Petteri Lindfors tiedusteli, voidaanko muutettu päätösehdotus hyväksyä yksimielisesti. Koska ehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi asian hyväksytyksi yksimielisesti.

Sivistyslautakunta
Sivistyslautakunta

§ 25

02.09.2025
21.10.2025

Päätös

Sivistyslautakunta päätti palauttaa asian valmisteluun.

Sivistyslautakunta 21.10.2025
153/12.07.00/2025

Sivistyslautakunta 2.9.2025 palautti aloitteen uudelleen valmisteluun. Lautakunta pyysi laskelmaa kustannuksista, jos kotihoidontuen kuntalisää maksettaisiin alle 2-vuotiaille. Lisäksi lautakunta toivoi arviota siitä, toisiko kotihoidontuen kuntalisän maksaminen säästöjä varhaiskasvatuksen palvelujen järjestämisen näkökulmasta.

Alle 2-vuotiaita kotihoidon tuen kuntalisän saajia oli 106 elokuussa 2025. Jos heille maksettaisiin 200 euron suuruista kotihoidon tuen kuntalisää, niin vuositasolla tähän tulisi varata talousarviossa lisää 254 400 euroa.

Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa olevien alle 2-vuotiaiden lasten huoltajille tehdyn kyselyn perusteella vasta vähintään 300 euron kotihoidontuen kuntalisä vaikuttaisi siihen, että lapsi olisi pidempään kotihoidossa. Jos kotihoidontuen kuntalisän suuruus olisi tuon 300 euroa kuukaudessa, niin vuositasolla tähän tulisi varata vähintään 381 600 euroa. Tähän summaan on laskettu vain nuo 106 lasta, jotka jo tällä hetkellä ovat kotihoidontuella.

Edellä mainittuun kyselyyn vastasi 61 henkilöä, joista 37 on sitä mieltä, että kuntalisä lisäisi mahdollisuuksia hoitaa lasta kotona pidempään, mutta 200 euron kuntalisä ei yksin riitä vaan sen lisäksi täytyisi tehdä osa-aikatyötä. Vasta yli 300 euron kotihoidontuen kuntalisällä on vaikutus perheiden päätöksiin hoitaa lasta kotona pidempään. Kyselyyn vastaajat ovat koko Vihdin alueelta ja yksittäisten lasten poisjäännillä varhaiskasvatuspalveluista on vaikutusta lähinnä ryhmäkokoihin, ja tämä voi tuoda tarpeen keskittää palveluita. Lisäksi avointen palvelujen tarve saattaa lisääntyä jonkin verran tilanteessa, jossa vanhempi jää kotiin hoitamaan lasta.

Sivistyslautakunta päätti 7.10.2025 olleessa kokouksessa varhaiskasvatuksen talousarvion vuodelle 2026. Kyseiseen talousarvioon ei ole varattu rahaa kotihoidontuen kuntalisään. Jos kuntalisä päätetään Vihdissä ottaa käyttöön, se vaatii rahoituksen huomioimista varhaiskasvatuksen talousarvioon vuodelle 2026.

Valmistelija

Taina Vainio etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 0444675275
Hanna Arvilommi etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 0440421563

Esittelijä

Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Mari Haapanen

Sivistyslautakunta
Sivistyslautakunta

§ 25

02.09.2025

21.10.2025

Ehdotus

Sivistyslautakunta päättää ja esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy vastauksena valtuustoaloitteeseen seuraavaa ja toteaa aloitteen loppuunkäsittelyksi: Kotihoidon tuen kuntalisän sijaan turvataan ensisijaisesti kunnan lakisääteisen varhaiskasvatuksen sekä avoimen päiväkodin toiminnan taloudelliset resurssit, palvelujen saatavuus ja toiminnan laatu uusien lapsiperheiden houkuttelemiseksi kuntaan.

Päätös

Tiedoksi
Oheismateriaali

Kuntalisäkysely Vihti vaka